

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ชาติย่อมมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่อมีการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะใหญ่ ย่อมมีการเกิดปัญหาและความราบรื่น ในการดำเนินชีวิตบางโอกาสต้องพึ่งคน บางโอกาสอาจพึ่งสิ่งที่เป็นธรรมชาติ หรือบางโอกาสต้องพึ่งสิ่งที่เหนือธรรมชาติและต่อมามนุษย์ ได้สร้างสัญลักษณ์แทนสิ่งธรรมชาติหรือสิ่งเหนือธรรมชาติ เพื่อให้เป็นที่พึ่งที่คุ้มครองตนเองเรียกว่า เครื่องรางของขลังและพระเครื่องหากรวมความหมายแล้วเรียกว่า “วัตถุมงคล” วัตถุมงคล^๑ ในสมัยเริ่มแรกนั้นถูกสร้างขึ้นในลักษณะของพระพิมพ์^๒ ต่างๆ ที่มีมาตั้งแต่สมัยหลังพุทธปรินิพพาน ศาสตราจารย์พุเซได้ตั้งข้อสันนิษฐานว่า พระพิมพ์ในสมัยแรกนั้นถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นอนุสาวรีย์ระลึกถึงสังเวชนียสถานทั้งสี่ของพระพุทธองค์คือ สถานที่ประสูติ สถานที่ตรัสรู้ สถานที่แสดงปฐมเทศนา และสถานที่เสด็จดับขันธปรินิพพาน เพราะเชื่อกันว่าการสร้างรูปหล่อรูปเคารพทางศาสนาเป็นการสร้างกุศลอันยิ่งสำหรับผู้เสียชีวิตไปแล้ว โดยพระพิมพ์โบราณนั้นส่วนมากจะจารึกอักษรเล็กๆ ไว้ด้านบนบ้าง ด้านข้างบ้าง ด้านหลังบ้าง มีทั้งภาษาสันสกฤตและภาษามคร เป็นอักษรเทวนาครี ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าพบในสถานที่แห่งใดและอายุของพระพิมพ์ด้วย

เครื่องรางของขลัง ถือกำเนิดจากความเชื่อและความศรัทธาซึ่งอยู่คู่สังคมไทยมาช้านาน จากคำบอกเล่า รุ่นสู่รุ่น และถึงแม้จะพิสูจน์ไม่ได้ว่าความเชื่อเหล่านั้น จะเป็นความจริงหรือไม่นั้น ตามความเชื่อและความศรัทธาเครื่องรางแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท^๓

๑. เครื่องรางที่มาจากสัตว์ เขี้ยวเสือกัด เขี้ยวหมูตัน ช้องหมูป่า งากำจัด งาช้างน้ำ เขากวางกุด เตี้ยงูเหลือม กระดุกงูเหลือม กระเบนทองน้ำ

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, (กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖), หน้า ๑๑๐๔.

^๒ ยอร์ช เซเดส, ด่านานพระพิมพ์, (กรุงเทพมหานคร: ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์, ๒๕๐๗), หน้า ๓๕-๓๘.

^๓ รอบทิศ ไวยสุศรี, “การศึกษาวิเคราะห์พระเครื่องในฐานะเป็นกุศโลบายในการปฏิบัติธรรม”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๔๖.

๒. เครื่องรางที่มนุษย์สร้างขึ้น ตะกรุด เบี้ยแก้ อื่นกอด ปลัดขิก และเครื่องรางของขลังต่างๆ ที่ถูกสร้างขึ้นอีกจำนวนมาก โดยการนำวัตถุต่างๆ มาปลุกเสกด้วยเวทมนต์คาถาต่างเพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ขึ้น^๔

ปัจจุบันการสร้างวัตถุมงคลในประเทศไทย มีความแตกต่างไปจากจุดประสงค์ดั้งเดิมที่สร้างเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาต่อมาวัตถุมงคลกลับกลายเป็นเรื่องของสิ่งศักดิ์สิทธิ์อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์สามารถทำให้นำไปใช้แล้วคลาดปลอดภัย วัตถุมงคลที่นิยมหรือมีราคาแพงคือ วัตถุมงคลที่มีประสบการณ์ทางอิทธิปาฏิหาริย์ ทำให้อยู่ยงคงกระพันฟันแทงไม่เข้าแล้ว แทนที่จะเป็นวัตถุมงคลที่จารึกคำสอนของพระพุทธองค์ไว้ให้ศึกษาหรือปฏิบัติตาม ประชาชนส่วนใหญ่เองเมื่อได้รับวัตถุมงคลไว้ แทนที่จะมองว่าวัตถุมงคลนั้นเป็นเครื่องระลึกถึงคุณความดีหรือธรรมะของพระพุทธองค์ ก็กลับมองไปว่า รูปพระพุทธเจ้าที่ปรากฏในพระเครื่องเหล่านั้นเป็นดังเทวดาหรือพระเจ้า ที่ตนสามารถอ่อนวอนขอความช่วยเหลือให้รอดพ้นจากภัยอันตราย หรือให้พบแต่ความร่ำรวย มีความสุขความเจริญ ทำให้คนหลงมกมาย ซึ่งคนไทยส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชายเด็กหรือผู้ใหญ่ก็มักจะมีวัตถุมงคลไว้บูชาติดตัว เพื่อไว้เป็นเครื่องระลึกถึงคุณพระศรีรัตนตรัยและหวังพึ่งคุณของพระรัตนตรัยนั้นให้ช่วยเหลือในสิ่งต่างๆ ที่ตนประสงค์^๕ เช่นในอดีตยามถูกผู้ชายชาวไทยต้องออกศึกสงคราม ก็หวังว่าพุทธคุณอันศักดิ์สิทธิ์จากวัตถุมงคลนั้นจะช่วยให้รอดพ้นจากอันตรายคงกระพันฟันแทงไม่เข้ายามใดไปค้าขายติดต่อการงานใดๆ ก็มักอาราธนาพระเครื่องติดตัวไปหวังให้เกิดความเมตตา มหานิยม มีแต่คนรักใคร่อุปถัมภ์ค้ำจุน ยามใดเจ็บไข้ไม่สบาย ก็อาราธนาพระเครื่องมาทำน้มนต์ช่วยปัดเป่าโรคภัยให้หมดสิ้นไป สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นดิรัจฉานวิชามืดบอดไม่ใช่หนทางแห่งปัญญาสู่การพ้นทุกข์ ที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ เป็นสิ่งที่พระสาวกและพุทธบริษัททั้งหลายไม่ควรยึดเป็นสรณะที่พึ่งควรจะหวังพึ่งตนเองมากกว่าไปพึ่งเครื่องรางให้ดลบันดาลสิ่งต่างๆ ให้

พุทธจริยศาสตร์ เป็นหลักเกณฑ์ทางจริยธรรม เพื่อเป็นมาตรฐานความประพฤติของมนุษย์ ตั้งแต่พื้นฐานเบื้องต้น ท่ามกลางและระดับสูงเพื่อให้มนุษย์ได้ดำเนินชีวิตอันดีงามตามอุดมคติเท่าที่มนุษย์จะพึงประพฤติและดำเนินไปถึงได้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีสติปัญญามีความสุขที่สุดเพราะจริยศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยอุดมคติชีวิตหรือความดีอันสูงสุด

ตามหลักจริยศาสตร์ถือว่า การเบียดเบียนผู้อื่นนั้น คือการกระทำต่อผู้อื่นในด้านจิตวิญญาณ หรือเป็นการเข่นฆ่าเพื่อนำร่างกายมาเป็นอาหารหรือวัตถุประสงค์อื่นๆ และก่อให้เกิดความ

^๔ รอบทิศ ไวยสุศรี, พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๐), หน้า ๔๗.

^๕ รอบทิศ ไวยสุศรี, “การศึกษาวิเคราะห์พระเครื่องในฐานะเป็นกุศโลบายในการปฏิบัติธรรม”, หน้า ๓.

เดือดร้อนต่อสัตว์ทั้งหลายซึ่งหมายถึงผู้ที่มีจิตวิญญาณ มีความผูกพัน และมีความรักตัวกลัวตาย เหมือนกัน

ความเชื่อเรื่องเครื่องรางนั้น มีมาตั้งแต่สมัยอดีตนับพันปีมาแล้ว และจะมีอยู่คู่สังคมไทยไปตลอดเพราะคนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมีพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งทางใจ ในการดำเนินชีวิตให้อยู่ในกรอบศีลธรรม เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจไม่ให้ประพฤติดุชั่ว คนที่แขวนพระเครื่องแล้วปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้านั้นคือคนที่มี คุณค่าแท้ ส่วนคนที่แขวนพระเครื่องแล้วไปทำกรรมชั่ว ลักเล็ก ขโมยน้อยนั้นคือ คุณค่าเทียม จะเห็นได้ว่าการที่แขวนพระเครื่องแขวนเครื่องรางนั้นมันก็ขึ้นอยู่กับคนที่แขวนด้วย เพราะคนที่แขวนพระเครื่องแขวนเครื่องรางจะต้องเป็นคนที่มีปฏิบัติธรรมและรักษาศีลแล้วพุทธคุณสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะช่วยคุ้มครองป้องกันภัยให้คนที่ปฏิบัติเท่านั้นจึงจะเห็นผล

งานวิจัยนี้ ต้องการศึกษ แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องรางในสังคมไทย และวิเคราะห์เกณฑ์การตัดสินคุณค่าทางพุทธจริยศาสตร์ในสังคมไทย ในมิติต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อพุทธศาสนาในสังคมไทยปัจจุบัน

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๒.๑ ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องรางในสังคมไทย
- ๑.๒.๒ ศึกษาวิเคราะห์เกณฑ์การตัดสินทางพุทธจริยศาสตร์
- ๑.๒.๓ วิเคราะห์เกณฑ์การตัดสินทางพุทธจริยศาสตร์การสร้างเครื่องรางในสังคมไทย

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

- ๑.๓.๑ ต้องการทราบแนวคิดในการสร้างเครื่องราง ทั้งหลักการ กระบวนการ เป้าหมาย ในการสร้างเครื่องรางในสังคมไทยยุคปัจจุบัน
- ๑.๓.๒ ต้องการทราบเกณฑ์การตัดสินคุณค่าทางพุทธจริยศาสตร์
- ๑.๓.๓ ต้องการวิเคราะห์คุณค่าทางพุทธจริยศาสตร์ในการสร้างเครื่องราง มีวัตถุประสงค์อย่างไร ถูกใช้ไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่อย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาทางเอกสาร (documentary Research) ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องรางในสังคมไทย เพื่อหาเกณฑ์การตัดสินคุณค่าทางพุทธจริย

ศาสตร์ กรณี การสร้างเครื่องรางในสังคมไทยในปัจจุบันบนฐานความคิดทางพุทธปรัชญาเป็นหลักในการวิเคราะห์ตัดสิน ถูก หรือ ผิด ควรไม่ควร เหมาะไม่เหมาะสม

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเอกสาร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยในชั้นปฐมภูมิ ชั้นทุติยภูมิและตำราที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลปฐมภูมิ จะศึกษาจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ฉลองราชสมบัติ ๕๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๓๙ โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนข้อมูลทุติยภูมิจะศึกษาจากเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อประกอบการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๑.๕ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

พุทธจริยศาสตร์ (Buddhist Ethics) หมายถึง เกณฑ์การตัดสินคุณค่าความดี ความถูกผิดของพุทธปรัชญาเถรวาท

เครื่องราง (amulet) ในที่นี้หมายถึงวัตถุที่มีค่ามีความเชื่อทางด้านจิตใจของมนุษย์ของที่นับถือว่าป้องกันอันตราย ยิงไม่ออก ฟันไม่เข้า เช่น ตะกรุด ผ้ายันต์ เหล็กไหล ปลัดขิก อื่นกอดกัน ม้าเสพนาง ลูกอม มีดหมอ สะกด แม้แต่พระเครื่องก็จัดเป็นเครื่องรางเหมือนกัน

๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ก. เอกสาร

๑. สิทธิไชย ไชยพิพัฒน์ ได้กล่าวถึงพระเครื่องขุนพันธ์ฯ ขม้งเวทย์ ทุกวัด ทุกรุ่น ทุกปี เข้มขลังพุทธาคม เข้มขันมวลสารศักดิ์สิทธิ์ เรื่องฤทธิ์คู่แผ่นดิน ครบครันวัตถุมงคลยอดเยี่ยมของท่านขุนพันธ์ฯเจาะข้อมูลการสร้างแต่ละรุ่น แต่ละพิมพ์ท่านขุนพันธ์รัชราชเดช เป็นบุคคลสำคัญของประเทศไทย สร้างวีรกรรมมากมาย เพื่อจัดทุกข์ บำรุงสุข ของประชาชนโดยไม่คำนึงถึงความยากลำบากความปลอดภัยในชีวิตของตน ท่านเป็นแบบอย่างของผู้รักปฏิบัติหน้าที่อย่างสมบูรณ์ ซื่อสัตย์ ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง ด้วยจิตใจสำนึกเต็มกำลังความสามารถเพื่อได้ใช้ของดีมีของขลังเกิด ความศักดิ์สิทธิ์ ท่าน พล.ต.ต ขุนพันธ์รัชราชเดช สมควรได้รับการยกย่องในฐานะวีระบุรุษท่านหนึ่งของประเทศไทย ท่านได้เสียสละประกอบภารกิจเพื่อประโยชน์ต่อสังคม ท่านเป็นผู้ที่น่ากราบไหว้เคารพนับถือ ศรัทธา ได้อย่างสนิทใจ^๖

^๖ สิทธิไชย ไชยพิพัฒน์, พระเครื่องขุนพันธ์ฯขม้งเวทย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณิศพร, ๒๕๕๐), หน้า ๒.

๒. เหน่ง อ่อนนุช ได้กล่าวว่าในสมัยนี้ผู้คนต่างมุ่งแสวงหาทรัพย์สิน เงินทอง เพื่อเป็นปัจจัยในการดำเนินชีวิต การพึ่งพาอำนาจบารมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ผู้บูชา ผู้ศรัทธา ตามที่ท่านปรารภการหมั่นสร้างบารมีธรรมให้กับตนเองตามหนทางแห่งศีลเป็นข้อปฏิบัติของเราชาวพุทธศาสนา การสร้างกรรมดีละเว้นกรรมชั่ว ประกอบสมาธิด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน^๗

๓. พ่อปู่ ไทรทอง ได้กล่าวว่า ปาฏิหาริย์พระคาถา ของขลัง เสริมดวง เพิ่มทรัพย์ รับโชค คนไทยมีความเชื่อว่า ความขลังและความศักดิ์สิทธิ์มาก แต่ผู้คนที่งมงายถือเลื่อมใสศรัทธาอย่างแท้จริง หากปราศจากสิ่งนี้ อาคมของขลังก็ช่วยอะไรไม่ได้จักขาดความศักดิ์สิทธิ์และความขลังไม่ซำก็เร็ว^๘

๔. ทศพล จังพานิชย์กุล ได้กล่าวว่าพุทธศักราช ๒๕๓๐ มีพิธีสร้างศาลหลักเมือง นครศรีธรรมราช มีการเชิญดวงพระวิญญาณองค์พ่อจตุคามรามเทพอดีตบุรพกษัตริราชเจ้าแห่งอาณาจักรศรีวิชัย ทรงอภิบาลรักษาดินแดนเมืองสิบสองนักษัตรสมัยโบราณ มาสถิตอยู่ ณ ศาลหลักเมืองนครฯ ดูแลบ้านเมืองให้อยู่เย็นเป็นสุข มีผู้ศรัทธามากทรงฤทธาทิพคุณในทุกๆ ด้านเป็นที่ประจักษ์ การอธิฐานขอพรจากเทพประติมาองค์ใหญ่ การอธิษฐานจากวัดถลุงคล เช่น รูปเหมือนขนาดบูชา รูปเหมือนลอยองค์ ผ้ายันต์ ดวงตาเนื้อผง และเหรียญ ฯลฯ^๙

๕. แก้ว ธาธา ได้กล่าวว่าความเชื่อเรื่องไสยเวท มีมายาวนานแต่ปัจจุบันคงปรากฏอยู่ไม่เสื่อม จากความเชื่อของการลงนะหน้าทอง สาริกาไลน์ทอง เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมเกิดความสำเร็จรุ่งเรือง แต่ความสำเร็จทางโลกจะสำเร็จไม่ได้ ถ้าไม่ควบคู่กับความเจริญในทางธรรม ไม่ว่าใครจะมีเวทมนต์คาถาของขลังติดตัวมากมายสักแค่ไหน ถ้าไม่มีศีลธรรม คุณธรรม ของศักดิ์สิทธิ์นั้นก็หาได้เกิดอานุภาพไม่ การลงสาริกาไลน์ทอง เป็นศาสตร์ใช้ในทางเมตตามหานิยม มหาเสน่ห์ก็ตาม แต่ทว่าบุคคลประพฤติผิดนอกกรอบศีลธรรม มนต์ขลังแห่งเทพสาริกาก็หาได้เกิดอิทธิฤทธิ์^{๑๐}

๖. วีรพล จ้อยทองพูล กล่าวไว้ในหนังสือเครื่องรางยอดนิยม ถึงเครื่องรางผูกพันกับคติความเชื่อในสังคมไทยมาช้านาน ความขลังศักดิ์สิทธิ์ แคล้วคลาด คงกระพันชาตรี ป้องกันภัยอันตรายภัยพิบัติทั้งปวง เมตตามหานิยม คำขाय โชคลาภ กลับดวง พลิกชะตา เลื่อนยศ ร้ายกลายเป็นดี

^๗ เหน่ง อ่อนนุช, *ยันต์นะเมตตามหานิยม*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ Think Good, ๒๕๕๕), หน้า ๖.

^๘ พ่อปู่ ไทรทอง, *ปาฏิหาริย์ พระคาถา ของขลัง เสริมดวง เพิ่มทรัพย์ รับโชค*, (จังหวัดนนทบุรี: สำนักพิมพ์สัมปชญะ, ๒๕๕๖), หน้า ๓.

^๙ ทศพล จังพานิชย์กุล, *องค์พ่อจตุคามรามเทพ*, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่บริษัท คอมม่า ดีไซน์แอนด์พรินท์, ๒๕๕๐), หน้า ๕.

^{๑๐} แก้ว ธาธา, *มหาเสน่ห์ มหาโชคลาภสาริกาไลน์ทอง*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ Think Good, ๒๕๕๖), หน้า ๔.

เครื่องรางทำมาจากวัสดุต่างๆ ตามตำราครูบาอาจารย์ล้วนทำจากทองคำ นาก เงิน หรือโลหะผสมอื่นๆ^{๑๑}

๗. ชัยวัฒน์ อัดพัฒน กล่าวไว้ในหนังสือจริยศาสตร์ถึงความหมายของจริยศาสตร์ในภาษาอังกฤษว่า เอธิคส์ (ethics) ซึ่งหมายถึง ศาสตร์ที่ว่าด้วยศีลธรรม หลักศีลธรรม กฎที่ว่าด้วยความประพฤติและพฤติกรรม ดังนั้นจริยศาสตร์จึงศึกษาว่า อะไรควรเว้น อะไรควรทำ อะไรผิด อะไรถูก อะไรดี อะไรชั่ว กับการเข้าไปตัดสินจริยศาสตร์ตามหลักของนักปรัชญา เช่น เพลโต, จอห์น สจ๊วต มิลล์, เฮร์เบิร์ต สเปนเซอร์, จอห์น อดัม สมิธ รวมทั้งจริยศาสตร์ของศาสนาต่างๆ ที่มีหลักทางจริยศาสตร์ที่แตกต่างกันตามแต่ละศาสนาจะแสดงถึงจริยศาสตร์ในศาสนาของตนเช่นกัน^{๑๒}

๘. พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) กล่าวไว้ในหนังสือรากฐานจริยศาสตร์สำหรับสังคมไทยร่วมสมัย ถึงความสัมพันธ์ของบุคคลที่ถูกต้องและดีงาม ในสังคมว่ามีความสำคัญและเป็นเงื่อนไขส่งเสริมการพัฒนาคูณภายใน คือ สมาธิและปัญญาของปัจเจกบุคคลและเมื่อปัจเจกบุคคลได้รับการพัฒนาให้มีภูมิจิตภูมิปัญญาที่ถูกต้องแล้ว ก็มีส่วนกำหนดให้พฤติกรรมความสัมพันธ์ในสังคมเป็นไปอย่างดีงามยิ่งขึ้น^{๑๓}

๑. หลักการพื้นฐาน กฎหมายต้องมาจากธรรม ต้องชอบธรรม และต้องเพื่อธรรม โดยให้วินัยตั้งบนหลักการแห่งธรรม ธรรมเป็นเบื้องต้นและที่สุดแห่งวินัย ธรรมเป็นเรื่องของความจริงแท้ในธรรมชาติ ส่วนวินัยเป็นเรื่องสมมติเพื่อหนุนธรรม วินัยหรือกฎหมายเอาพฤติกรรมเป็นจุดเชื่อมโยงเข้าสู่ไตรสิกขา โดยใช้สัจจะ ๒ คือ ปรมัตถสัจจะและสมมติสัจจะเป็นหลักอธิบาย

๒. หลักแห่งการปฏิบัติ ถ้าคนอยู่ในหลักการก็ไม่ต้องมีกฎหมาย ถ้ากฎหมายไม่ใช่เพื่อหลักการ ก็ไม่ควรให้เป็นกฎหมาย ในสังคมที่มีคนการศึกษาถูกต้องพัฒนาดีแล้ว กฎหมายและวินัยเพียงเป็นข้อหมายรู้ ไม่ต้องเป็นข้อบังคับทำให้เป็นเครื่องฝึกตนดังที่เรียกว่าสิกขาบท กฎหมายจะต้องมีแนวโน้มในการที่จะสร้างระบบสังคม จัดสรรสภาพแวดล้อมและวางรูปแบบความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ ในทางที่เกื้อหนุนการพัฒนาคูณภาพชีวิตให้เข้าถึงชีวิตที่ดีงาม,

๙. วศิน อินทสระ กล่าวไว้ในหนังสือ พุทธจริยศาสตร์ ถึงจริยศาสตร์และจริยธรรมคือ อะไรมีประโยชน์และความสำคัญอย่างไรพุทธจริยศาสตร์นั้นเป็นหลักเกณฑ์ทางจริยธรรม ซึ่งพุทธเจ้าทรงวางไว้เพื่อเป็นมาตรฐานความประพฤติของมนุษย์ ตั้งแต่พื้นฐานเบื้องต้นโดยได้แบ่งพุทธจริย

^{๑๑} วีรพล จ้อยทองมูล, **เครื่องรางยอตนนิยม**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, ๒๕๕๗), หน้า ๔.

^{๑๒} ชัยวัฒน์ อัดพัฒน, **จริยศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๕), หน้า ๙.

^{๑๓} พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต), **รากฐานพุทธจริยศาสตร์สำหรับสังคมไทยร่วมสมัย**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๓๕), หน้า ๕-๗.

ศาสตร์ออกเป็นระดับต่างๆ ๓ ระดับ คือ ระดับต้น ได้แก่ ศีล ๕ และจริยธรรม ๑๐ ประการ ระดับกลาง ได้แก่ อกุศลกรรมบถ ๑๐ ระดับสูงได้แก่ มรรค ๘^{๑๔}

๑๐. เตโช ไชยการ ได้กล่าวถึง ตำนานกุมารทอง ว่ากุมารทองคือ เด็กชายที่เกิดมาแล้ว ตายมีร่างกายผิดปกติไปจากเด็กธรรมดา มีอาการครบสามสิบสองก็ตามแต่ตัวเล็กๆ เท่าหัวแม่มือหรือเท่านิ้วก้อย และคนจะเรียกเด็กที่เกิดมาลักษณะนี้ว่าลูกกอก คนเล่นของจะชอบเอารักษาไว้ทำพิธีไสยศาสตร์ ร่างนั้นจะไม่เน่าเปื่อยแต่จะแห้งไม่มีกลิ่นเหม็น และพ่อแม่ที่เลี้ยงดูอยากจะได้อะไรก็บอกเขา แต่ต้องสัญญากับเขาว่าได้สิ่งที่ขอแล้วจะให้รางวัลเขา เช่น เป็นของเล่น ขนมหวาน เสื้อผ้าเด็กเราจะให้เขาทำอะไรก็ต้อง บนไว้จะให้ของถ้าสำเร็จจึงจะได้ผล^{๑๕}

๑๑. สุกิตติมา มหาชัยมงคลกุล ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พระกรุยอดนิม ล้ำค่ามหามิ่งมงคล ว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ช่วยเจริญรุ่งเรืองในชีวิตนั้นมีมากมายแต่ที่นิยมและดูจะมีค่ามากที่สุด ได้แก่ พระเครื่องนั่นเองและพระเครื่องที่มีอายุเก่าแก่ น่าสะสมก็ต้อง พระกรุ พุทธคุณของพระเครื่องที่อยู่ในกรุ แม้จะสัมผัสไม่ได้ด้วยตาเปล่า แต่มีอิทธิพลทางด้านจิตใจเป็นอย่างมาก เมื่อห้อยอยู่ในคอแล้ว ทำให้อบอุ่นกายแบบบอกไม่ถูก และหลายคนคงได้เจอกับตัวเองมาแล้ว^{๑๖}

๑๒. ร่มฉัตร ศึกษาเกี่ยวกับ เครื่องรางศักดิ์สิทธิ์ปาฏิหาริย์ของดีที่น่าบูชา พระเครื่องหรือเครื่องรางของขลัง ที่ปลุกเสกด้วยคณาจารย์ผู้เรืองเวทย์ มีพุทธคุณและสรรพคุณศักดิ์สิทธิ์ขอให้ท่านเป็นคนดี จักคุ้มครองช่วยท่านตลอด โดยภาพรวมแล้ว ของดีของขลังเขมรกับของไทยจะเหมือนๆ กัน เพราะชาวบ้านทั้งสองประเทศส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ หลังจากศาสนาฮินดูและพราหมณ์ล่มสลายเมื่อหลายร้อยปี แต่ยั้งทั้งร่องรอยประเพณีและของดี ของขลังบางอย่างไว้ จนศาสนาพุทธเข้ามามีบทบาทแทนศาสนาพราหมณ์และฮินดู^{๑๗}

ข. งานวิจัย

๑. รอบทิศ ไวสุศรี งานวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์พระเครื่องในกุศลโบายในการปฏิบัติธรรมพบว่า พระเครื่อง นั้นมาจากคำว่า พระเครื่องราง หมายถึง พระพุทธรูปองค์เล็กๆ ที่นับถือว่าเป็นองค์คุ้มครองป้องกันภัยถูกสร้างขึ้นในลักษณะของพระพิมพ์ที่สร้างไว้เพื่อสืบพระพุทธศาสนาในประเทศไทย การสร้างพระเครื่องนั้นมามากหลายนับพันปีแล้ว โดยการสร้างมาจากการผสมผสาน

^{๑๔} วศิน อินทสระ, **พุทธจริยศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทองกวาว, ๒๕๔๑), หน้า ๓๕.

^{๑๕} เตโช ไชยการ, **กุมารทอง**, (กรุงเทพมหานคร: นานาสำนักรพิมพ์, ๒๕๕๘), หน้า ๔.

^{๑๖} สุกิตติมา มหาชัยมงคลกุล, **พระกรุยอดนิม ล้ำค่ามหามิ่งมงคล**, (กรุงเทพมหานคร: นานาสำนักรพิมพ์, ๒๕๕๗), หน้า ๕.

^{๑๗} ร่มฉัตร, **เครื่องรางศักดิ์สิทธิ์ ปาฏิหาริย์ของดีที่น่าบูชา**, (กรุงเทพมหานคร: อนิเมทกรุ๊ป, ๒๕๕๗), หน้า ๔.

แนวความคิดในลัทธิบูชาบรรพบุรุษ ลัทธิวิญญาณนิยม ลัทธิบอน ที่เชื่อในเรื่องผีसांगเทวดา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ในธรรมชาติ รวมทั้งแนวคิดความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ในศาสนาพราหมณ์^{๑๘}

๒. แม่ชีดวงพร คำหอมกุล งานวิจัย เรื่องศึกษาเชิงวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์ในอัมมปทัฏฐกถา พบว่ามีเนื้อหา กล่าวถึงพุทธจริยศาสตร์ เป็นความประพฤติหรือจริยธรรมในเชิงพุทธ คือธรรมที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด หัวใจพุทธจริยศาสตร์ ได้แก่ โอวาทปาฏิโมกข์ โดยการยึดถือในการทำความดี คือ ต้องประกอบด้วยความอดทน ในการละชั่วทำดี และการชำระจิตให้สะอาด คฤหัสถ์รู้จักหน้าที่ตน บรรพตชิตระวังข้อปฏิบัติพระวินัย รู้ประมาณในการบริโภค เป็นผู้อยู่ง่ายและประกอบในการศึกษาจิตเนื่อง ๆ ตามหลักคำสอนที่มุ่งเน้นให้มนุษย์ดำเนินชีวิตในหลักเกณฑ์ทั้ง ๓ ระดับ คือ ระดับต้นได้แก่ เบญจศีล ระดับกลาง ได้แก่ กุศลกรรมบถ ๑๐ ระดับสูง ได้แก่ อริยมรรคมีองค์ ๘^{๑๙}

๓. ช่อม ทศสิน งานวิจัยเรื่อง ศึกษาเชิงวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์ในอัมมปทัฏฐกถา พบว่ามีเนื้อหากล่าวถึง เรื่องของการเกิดปัญญาวาต้องอาศัยปัจจัยจากธรรมที่มีชื่อว่า “ปัญญาวุฒิธรรม” หรืออีกชื่อหนึ่งว่า โสตาปัตติยังคะ อันได้แก่ ธรรมที่เป็นไปเพื่อความเจริญแห่งปัญญา โดยต้องอาศัยปัจจัย ๔ อย่าง คือ ๑. คบสัทบุรุษ (สัพปุริสังเสวะ) ๒. การฟังสัทธรรม (สัทธรรมสวนะ) ๓. โยนิโสมนสิการ การกระทำไว้ในใจให้แยบคาย ๔. การปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม (ธรรมานุธรรมปฏิบัติ) เป็นปัจจัยทำให้เกิดปัญญาในทางพุทธปรัชญา^{๒๐}

๔. อภัสรา พัทธกษวรงค์ งานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลังกับความเชื่อในพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบมีความเชื่อเรื่องเครื่องรางและในพุทธศาสนาผสมปนกันและเมื่อเปรียบเทียบความเชื่อทั้งสองอย่างแล้วปรากฏว่ามีความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลังสูงกว่าควรเชื่อในพุทธศาสนาและผลการทดสอบสมมติฐาน ที่คาดว่ามีความสัมพันธ์ในทางลบระหว่างความเชื่อทั้งสอง คือ ผู้ที่เชื่อเรื่องเครื่องรางของขลังจะไม่เชื่อเรื่องพระพุทธรูปศาสนา^{๒๑}

^{๑๘} รอบทิศ ไวสุศรี, “ศึกษาวิเคราะห์พระเครื่องในฐานะกุศโลบายในการปฏิบัติธรรม”, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๐).

^{๑๙} แม่ชีดวงพร คำหอมกุล, “ศึกษาเชิงวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์ในอัมมปทัฏฐกถา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔).

^{๒๐} นายช่อม ทศสิน, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์บทบาทของปัญญาในพุทธปรัชญา”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘).

^{๒๑} อภัสรา พัทธกษวรงค์, “ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลังกับความเชื่อในพระพุทธรูปศาสนาของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๙).

๕. ทินกร นุกูล งานวิจัยเรื่อง มายาคติจากเครื่องรางของขลังไทยพบว่าจากกุศโลบายในการสร้างเครื่องรางไว้เป็นเครื่องป้องกันภัยนั้นได้เปิดช่องทางให้ผู้ผลิตหวังผลในการจำหน่าย ซึ่งใช้อุบายและวิธีการโฆษณาวิธีการชวนเชื่อ เพื่อเผยแพร่ผ่านสิ่งพิมพ์ชนิดต่างๆ และจนถึงระบบออนไลน์ ทำให้ผู้บริโภคหลงเชื่อว่าเครื่องรางสามารถทำให้ร่ำรวย ดังนั้นเครื่องรางของขลังในปัจจุบันที่อ้างพระพุทธรูปศาสนาในการผลิตโดยเรียกว่า วัดมุนจกคลจึงขัดแย้งกับหลักธรรมะอย่างเห็นได้ชัด^{๒๒}

จากการศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุป ได้ว่าเกณฑ์การตัดสินพุทธจริยศาสตร์ความเชื่อการสร้างเครื่องรางในสังคมไทยและในพระพุทธศาสนา มีผู้ศึกษาหลายประเด็นแล้ว แต่ยังไม่มีการศึกษาวิเคราะห์ทางพุทธจริยศาสตร์ในสังคมไทยโดยวิธีการทางปรัชญา จึงทำให้ผู้ศึกษาต้องการศึกษาเรื่องนี้ในการศึกษาวิเคราะห์พระเครื่องในกุศโลบายในการปฏิบัติธรรมพบว่าพระเครื่อง นั้นมาจากคำว่า พระเครื่องราง หมายถึงพระพุทธรูปองค์เล็กๆ ที่นับถือว่าเป็นองค์คุ้มครองป้องกันภัยถูกสร้างขึ้นในลักษณะของพระพิมพ์ที่สร้างไว้เพื่อสืบพระพุทธศาสนาในประเทศไทย การสร้างพระเครื่องนั้นมีมาหลายนับพันปีแล้วโดย การสร้างมาจากการผสมผสานแนวความคิดในลัทธิบูชาบรรพบุรุษ ลัทธิวิญญาณนิยม ลัทธิบอน ที่เชื่อในเรื่องผีสิงเทวดา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆในธรรมชาติ รวมทั้งแนวความคิดเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ในศาสนาพราหมณ์ศึกษาเชิงวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์ในธัมมปัทมสูตรกถา พบว่ามีเนื้อหา กล่าวถึงพุทธจริยศาสตร์ เป็นความประพฤติหรือจริยธรรมในเชิงพุทธ คือธรรมที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด หัวใจพุทธจริยศาสตร์ได้แก่ โอวาทปาฏิโมกข์ โดยการยึดถือในการทำความดี คือ ต้องประกอบด้วยความอดทน ในการละชั่วทำดี และการชำระจิตให้สะอาด คุณหัสรู้จักหน้าที่ตน บรรพตชิตระวังข้อปฏิบัติพระวินัย รู้ประมาณในการบริโภค เป็นผู้อยู่ง่ายและประกอบในการศึกษาจิตใจนิ่งๆ ตามหลักคำสอนที่มุ่งเน้นให้มนุษย์ดำเนินชีวิตในหลักเกณฑ์ทั้ง ๓ ระดับ คือ ระดับต้นได้แก่ เบญจศีล ระดับกลาง ได้แก่ กุศลกรรมบถ ๑๐ ระดับสูงได้แก่ อริยมรรคมีองค์ ๘ ศึกษาเชิงวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์ในธัมมปัทมสูตรกถา พบว่ามีเนื้อหากล่าวถึง เรื่องของการเกิดปัญญาว่าต้องอาศัยปัจจัยจากธรรมที่มีชื่อว่า “ปัญญาวุฒิธรรม” หรืออีกชื่อหนึ่งว่า โสตาปัตตียังคะ อันได้แก่ ธรรมที่เป็นไปเพื่อความเจริญแห่งปัญญา โดยต้องอาศัยปัจจัย ๔ อย่าง คือ ๑. คบสัตบุรุษ (สัปบุริสังสวะ) ๒. การฟังสัทธรรม (สัทธรรมสวนะ) ๓. โยนิโสมนสิการ (ตริตrongธรรม) ๔. ธัมมานุธัมมปฏิบัติ (ปฏิบัติสมควรแก่ธรรม) การมีความเชื่อเรื่องเครื่องรางและในพุทธศาสนาผสมปะปนกันปรากฏว่าความเชื่อเรื่องเครื่องรางสูงกว่าความเชื่อในพุทธศาสนาและผู้เชื่อเรื่องเครื่องรางจะไม่เชื่อเรื่องพระพุทธศาสนา

^{๒๒} ทินกร นุกูล, “มายาคติจากเครื่องรางของขลังไทย”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๔).

จากกุศโลบายในการสร้างเครื่องรางไว้เป็นเครื่องป้องกันภัย นั้นได้เปิดช่องทางให้ผู้ผลิตหวังผลในการจำหน่าย ซึ่งใช้อุบายและวิธีการโฆษณาวิธีการชวนเชื่อ เพื่อเผยแพร่ผ่านสิ่งพิมพ์ชนิดต่างๆ และจนถึงระบบออนไลน์ ทำให้ผู้บริโภคหลงเชื่อว่าเครื่องรางสามารถทำให้ร่ำรวย ดังนั้นเครื่องรางในปัจจุบันที่อ้างพระพุทธรูปศาสนาในการผลิตโดยเรียกว่า วัดอุดมคงคาสีงขัดแย้งกับหลักธรรมะอย่างเห็นได้ชัด

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการวิจัยลักษณะเชิงเอกสาร (Documentarh Research) โดยมีวิธีการวิจัยดังนี้

๑.๗.๑ เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๗.๑.๑ พระไตรปิฎก-เนื้อหาในพระวินัยปิฎก-อยู่ในพระสูตรเท่านั้น

๑.๗.๑.๒ ตำรา หนังสือ บทความ นิตยสาร วารสารต่างๆ ของนักวิชาการทางพุทธศาสนาและปรัชญา โดยศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ คือ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตเชียงใหม่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยพายัพ สำนักห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หอสมุดประชาชน จังหวัดเชียงใหม่ หอสมุดธรรมโฆษณ วัดอุโมงค์ จังหวัดเชียงใหม่

๑.๗.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ จากการรวบรวมข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์สังเคราะห์ เขียนงานวิจัย พร้อมเสนอความเห็นของผู้วิจัย โดยมุ่งให้ต่อบัณฑิตผู้ประสงค์และปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๗.๓ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

๑.๘ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๘.๑ ทำให้ทราบแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องรางในสังคมไทย

๑.๘.๒ ทำให้ทราบเกณฑ์การตัดสินคุณค่าทางพุทธจริยศาสตร์ในกรณีการสร้างเครื่องรางในสังคมไทยว่า ถูกหรือผิด ควรไม่ควร เหมาะไม่เหมาะสม อันจะก่อให้เกิดมุมมองทางพุทธจริยศาสตร์ที่ถูกต้องเหมาะสม ก่อให้เกิดบรรทัดฐานนำไปตัดสินการสร้างเครื่องรางในสังคมไทยได้

๑.๘.๓ สามารถนำเสนอวิธีการประยุกต์ใช้ในสังคมไทย เป็นกรอบในการกำหนดแบบแผนสู่การปฏิบัติที่เหมาะสม ก่อให้เกิดคุณค่าทางพุทธปรัชญาในสังคมไทย